

چگونه زیست‌شناسی بخوانیم؟

خواندن ممنوع! مطالعه کن!

بله...!! این دو تا با هم فرق دارند! خواندن به این می‌گویند که فقط کلمات را پشت سرهم بخوانی و رد شوی. در "خواندن" شما فقط یک ماشین گویا هستید که کلمه‌ها را می‌خواند و معنی آن را نمی‌فهمد. اما "مطالعه" کردن بسیار فرق دارد! مطالعه کردن فرایندی فعال است که شما با خواندن هر جمله به معنای آن فکر می‌کنید، ارتباط آن را با جملات قبلی درک می‌کنید و جملات بعدی را پیش‌بینی می‌کنید. در این فرایند، هدف شما تمام کردن هر چه زودتر کتاب نیست؛ بلکه هدف شما یادگیری هر چه بهتر تک‌تک مطالب است.

در یک مطالعه‌ی فعال شما بین عبارات و جمله‌هایی که می‌خوانید مکث می‌کنید و لحظاتی به آن چه خوانده‌اید فکر می‌کنید. حتی ممکن است گاهی برای تجزیه و تحلیل بهتر آن چه که خوانده‌اید از کاغذ و مداد و کشیدن شکل و جدول و درخت استفاده کنید. در این روش شما هیچ پاراگرافی را یاد نگرفته رها نمی‌کنید و تا آن پاراگراف را کامل یاد نگرفته‌اید سراغ پاراگراف بعدی نمی‌روید.

خلاصه برمی‌دارم، پس هستیم!

در مورد فایده‌های خلاصه‌برداری هنگام مطالعه بارها و بارها شنیده‌ایم. اما آیا تا به حال یک خلاصه‌برداری صحیح انجام داده‌اید؟ در مورد شیوه‌ی خلاصه‌برداری نظرات مختلفی وجود دارد اما نکات مشترکی بین تمام آنها وجود دارد:

- ۱) برای هر درس یک دفترچه یا قسمت مشخصی از یک دفتر را اختصاص دهید.
- ۲) برای خلاصه‌نویسی از هنر خود استفاده کنید! از مدادها یا خودکارهای رنگی استفاده کنید و برای خلاصه‌های خود شکل بکشید. رنگ‌ها و شکل‌ها به یادگیری کمک می‌کنند؛ مخصوصاً این‌که اثر هنری خودتان باشد!
- ۳) خلاصه‌برداری باید خلاصه باشد! اگر قرار باشد تمام مطلب را بازنویسی کنید دیگر اسمش خلاصه نمی‌شود! پس تنها نکاتی را به‌عنوان خلاصه یادداشت کنید که فهم آنها مشکل است یا زود از ذهن پاک می‌شوند و یا برای شما خیلی ناشناخته هستند.
- ۴) خلاصه‌برداری وقتی معنا پیدا می‌کند که شما اول مطلب را فهمیده باشید. پس اول یادگیری بعد خلاصه‌برداری.
- ۵) در خلاصه‌برداری لازم نیست از زبان خود کتاب استفاده کنید. شما می‌توانید با زبان و کلمات خودتان و حتی با زبان طنز مطالب را بنویسید. این طوری موقع مرور کردن یادداشت‌های‌تان لذت بیشتری خواهید برد.

و اما از خواص و فایده‌های خلاصه‌برداری هر چه بگوییم کم گفته‌ایم! بهترین استفاده از خلاصه‌برداری‌ها وقتی است که شما می‌خواهید در زمانی کوتاه، کل یک کتاب را مرور کنید (مثل شب امتحان یا یک هفته مانده به کنکور یا المپیاد). بنابراین با وجود این‌که خلاصه‌برداری سرعت مطالعه‌ی شما را کم می‌کند، اما فایده‌ای که بعدها از آن می‌برید بسیار بیش‌تر از این حرف‌هاست.